

Afdeling: Sundhedsplanlægning
Journal nr.:
Dato: 7. maj 2020

Udarbejdet af: Julie Lunde
E-mail: jlu@rsyd.dk
Telefon: 30662955

Bilag - Afdækning af eksisterende tilbud på senfølgeområdet

Oplysningerne er indhentet fra hhv. Odense Universitetshospital, Sygehus Lillebælt, Sydvestjysk Sygehus og Sygehus Sønderjylland i marts og april 2020 med henblik på at afdække de eksisterende tilbud på senfølgeområdet i forbindelse med udarbejdelse af senfølgeplanen.

OUH:

Senfølge/Kræftform	Hvor kan henvises til på OUH?	Hvilke patienter kan henvises?	Hvad består tilbuddet af?	Hvem kan henvise?
Prostatakræft og kræft i nyre og urinveje	Sexologisk klinik, Urinvejskirurgisk Afdeling, OUH	Patienter med sexologiske udfordringer efter prostatakræft eller efter operation for nyre- eller blærekræft	Optagelse af anamnese, foretagelse af objektiv undersøgelse, udarbejdelse af tilbud om behandlingsmuligheder, fra konservativ til operativ behandling.	Egen læge og øvrige specialafdelinger med patienter med disse kræftformer
Langtidsopfølgning	Afdeling for Medicinske mavetarmsygdomme, OUH	Ud over langtidsopfølgning i overensstemmelse med de nationale guidelines er der for nuværende ikke etableret specifikke senfølgeopfølgningstilbud		Alle læger
Ernærings- og/eller hydreringsproblemer før, under eller efter behandling for kræft	Afdeling for Medicinske mavetarm- og leversygdomme S, OUH HPN-team (hjemme parenteral ernærings team)	Patienter med ernæringsproblemer med en vis restlevetid	Vurdering ifht. behov for supplerende ernæring og/eller væske elektrolytter parenteralt. Igangsættelse af komplet HPN forløb og efterfølgende kontroller. Håndtering af eventuelle HPN-relaterede komplikationer på højspecialiseret afdeling med tilknyttede speciellæger, sygeplejersker og diætist.	Alle læger
Stråleproktitter	Afdeling for Medicinske mavetarm- og leversygdomme S, OUH	Patienter med stråleproktitter – smerter evt. blodig afføring efter strålebehandling mod fx kræft i underlivet	Endoskopisk undersøgelse, behandling og opfølgning	Alle læger
Sexologiske problemstillinger efter gynækologisk kræft	Sexologisk ambulatorium, Gynækologisk/obstetrisk Afdeling, OUH	Patienter (eller par), udenfor opfølgingsforløb og med sexologisk dysfunktion, der udspringer af gynækologisk sygdom eller behandling.	Sygeplejerskeuddannede, som er master i sexologi/specialist i sexologisk rådgivning tilbyder samtale og rådgivning og iværksætter øvelser og behandlinger.	Alle læger
Ophørt/påvirket æggestoksfunktion efter kemo- eller stråleterapi	Gynækologisk/obstetrisk Afdeling, OUH – almen gynækologisk ambulatorium	Patienter med udsættende funktion af æggestokkene dvs. manglende menstruation og klimakterielle symptomer og/eller	Behandling med kvindeligt hormon. Behandling varetages af specialteam bestående med	Almen gynækologisk ambulatorium.

		problemer med tørre vaginale slimhinder	speciallæger med gynækologisk-endokrinologisk ekspertise	
Fysiske og psykiske senfølger efter operation for livmoder-, livmoderhals- og æggestokkræft	Rehabiliterings- ambulatorium Gynækologisk afd. D, OUH	Patienter opereret for livmoder-, livmoderhals- og æggestokkræft på Gynækologisk afd. D.	Postoperativ rehabiliteringssamtale ved erfaren sygeplejerske om senfølger, fysiske og psykiske behov samt mulig intervention af eks. fysioterapeut, lægekontakt mm.	Gynækologisk afd. D, onkoteam
Patienter opereret for tidlige stadier af livmoder- og livmoderhalskræft.	NEMO, Sygeplejeambulatorium, Gynækologisk afd. D, OUH		Fra kontrol til individualiseret opfølgning for kvinder med gynækologisk kræft – et randomiseret, kontrolleret studie med det formål at udvikle og evaluere et sygeplejerskestyret, individualiseret og behovsbaseret opfølgningstilbud til kvinder med gynækologisk kræft.	Henvises i forbindelse med MDT-konference
Strålebehandlede CNS og næsetumorer. Hjernekræft og hoved-hals tumorer. Hæmatologiske sygdomme. Testikelkræft. Malignt melanom og lungekræft. Børnekræft.	Endokrinologisk Afdeling M Hypofysekl. OUH	Patienter med skade på hypofysen efter strålebehandling. Patienter med stofskiftesygdomme efter kræftbehandling. Patienter med endokrine senfølger efter behandling af hæmatologiske sygdomme. Mangel på mandligt kønshormon efter operation, strålebehandling og/eller kemoterapi for testikelkræft. Hypofyse- eller binyresvigt efter onkologisk immunterapi. Hormonelle senfølger efter børnekræft.	Information om og vurdering af hypofyse, binyre- og kønshormon udskillelse. Knogleskanning og vurdering af kalk / D-vitamin behov. Vurdering af glukose metabolisme (insulin udskillelse, blodsukker – øget risiko for diabetes disse ptt.) Kontrol af vægt, blodtryk og kolesteroltal (øget risiko for hjerte-karsygdomme hos disse patienter, specielt øget risiko for hjerneblødning / apopleksi efter CNS strålebehandling). Hormon substitution ved hormonsvigt, herunder udlevering af vederlagsfri medicin ved hypofyse- og binyresvigt. Osteoporosebehandling. Henvisning til søvnrapnø udredning og behandling.	Henvisning kan stiles af alle læger, men vil typisk være direkte fra Afd. R, Afd. X og fra Afd. H. Patienter med allerede kendte hormonelle senfølger i pædiatrisk alder ses i transitionsambulatorium med deltagelse af både pædiater og undertegnede, når de fylder 18 år og overgår fra Afd. H til Afd. M.

			Sikring af relevant diabetes forløb. Sikring af relevant blodtryks- og kolesterolsænkende behandling.	
<p>Patienter med følgevirkninger efter behandling for hoved-halskræft</p>	<p>Onkologisk afdeling R, OUH</p>	<p>Højtspecialiseret genoptræning: fysioterapi, ergoterapi - synketræning</p> <p>Dysfagiamb. ØNH afd. F (FEES) Radiologisk afd.: Modified barium swallowing</p> <p>PEG-sonder afd. A Sondeamb. afd. R Diætistvejledning: afd. R</p> <p>Dental rehabilitering: Kæbekir. afd. K</p> <p>Stråleinduceret hypothyroidisme afd. R & Endokrinologisk afd. M Hypofyseinsufficiens: Endokrinologisk afd. M</p> <p>Tracheotomerede trachealkanylepatienter & Esophagusstenose samt patienter med provox-ventil (taleventil): ØNH afd. F</p> <p>Audiologisk afd. Høreklubben</p> <p>Logopædi Palliativ Enhed</p> <p>Plastikkir. afd. Z Oftalmologisk afd. E</p>	<p>Genoptræning af muskulær dysfunktion i hoved-halsgebetet Lymfødembehandling</p> <p>Rehabilitering ifm. vedvarende spise/synkeproblemer iform af ergo- og/eller fysioterapi (motorik i tunge/mundhule og synk/vejtrækning)</p> <p>Medicinsk behandling ifm. endokrine følgevirkninger</p> <p>Diætistvejledning ved ernæringsproblemer</p> <p>Logopædisk behandling ved udtalebesvær og hæshed samt trachealkanylepatienter</p> <p>Smertebehandling Kroniske smerter</p> <p>Plastikkirurgisk rekonstruktion samt behandling i oftalmologisk regi med tarsorafi.</p>	<p>Alle kan henvise, mest hensigts-mæssigt via kontrol- /opfølningsforløb for hovedhalskræft på afd. F og R</p>

Teleangiectasier (karsprængninger) efter strålebehandling og keloiddannelse (svær ardannelse) efter cancerkirurgi i hoved-hals regionen	Hudafdeling I og Allergicentret, OUH	Patienter, som er kosmetisk generet af teleangiectasier efter strålebehandling og patienter med kosmetisk skæmmende keloiddannelse efter cancerkirurgi	IPL/VAS laserbehandling og kenalog injektioner	Alle læger kan henvise patienter, der opfylder henvisningskriterierne
Brystkræft og malignt melanom	Plastikkirurgisk afdeling Z, OUH	Patienter med non pitting lymfødem i ekstremiteter og patienter med mastectomi	Fedsugning af det deponerede fedt i ekstremitet og brystrekonstruktion.	Alle læger kan henvise patienter, der opfylder henvisningskriterierne
Lungekræft	Lungemedicinsk afdeling J	Senfølger efter behandling for lungekræft	Anlæggelse af PleurX permanent katetersystem som lindrende behandling til patienter med recidiverende pleuraeffusion. Andre gange har vi koblet palliativt team på (ved komplekse smerter og uholdbare sociale forhold).	Alle læger
Gynækologiske patienter med kræft i underlivet og evt stråleskader, analkræft, prostata kræft, blærekræft, Hoved- og halskræft, alle former for børnekræft.	Rehabiliteringsafdelingen, OUH	Patienter med smerter i underlivet eller inkontinens. Børn og unge med senfølger, hvor der er behov for vurdering af fysisk funktionsevne. Patienter med følger efter strålebehandling i hoved og hals. Patienter med følger efter operation i mund og tungebånd.	Palpationsundersøgelse og behandling i form af træning og manuel behandling. Instruktion i øvelser, egen behandling, træningsredskaber og spisetræning. Fysio- og ergoterapeutisk undersøgelse og vurdering. Specialiseret genoptræning eller henvisning til kommunalt træningsforløb.	Læger fra afd A, L, Senfølgeambulatoriet på H2, D og F på OUH
Neurologisk følgetilstande hos patienter med Gliom	Neurologisk afdeling N, OUH	Neurologisk Afdeling har ikke et specifikt tilbud til patienter med senfølger efter kræft.	Men vi følger op på neurologiske følgetilstande som for eksempel epilepsi. Hos unge og hos kognitivt påvirkede patienter henviser vi til vores neuropsykologer.	Alle læger kan henvise Patienter der opfylder henvisnings kriterier
Børn og unge med alle kræfttyper	Børneonkologisk ambulatorium samt børneonkologisk senfølgeambulatorium, H. C.	Børn og unge med kræft indgår automatisk i senfølgeopfølgning v. H. C. Andersen Børne- og Ungehospital. Afsluttede patienter	Løbende vurdering ved specialuddannede børneonkologiske læger og sygeplejersker af behov for	Læger fra alle specialer

	Andersen Børne- og Ungehospital	kan henvises til senfølgeambulatoriet. Ligeledes kan børn og unge, der tager bopæl i regionen, og som har gennemgået et kræftbehandlingsforløb i andre regioner, få opfølgning via senfølgeambulatoriet.	rehabilitering medinddragende det multidisciplinære behandlerteam og ad hoc specialelæger. Neuropsykologisk opfølgning. Livslang opfølgende kontrol med fokus på recidiv og eftervirkninger, herunder organspecifikke undersøgelser og behandling af senfølger.	
Kræft i hjernen, kræft i øje og øjenomgivelser og kræftformer behandlet med stråler mod hoved, hjerne og øjenomgivelser	Øjenafdeling E, OUH	Patienter med følger efter kræft eller behandlingen i form af tørre øjne, tårevejsskrumpning, strålebetaget eller kemoterapiudløst grå stær, retinopati, uveit, makulært ødem, smerter i øje, skrumpning af øje, skelen og dobbeltsyn.	Tårevejskirurgi, tarsorafik (delvis sammensyning af øjenlåg – ofte midlertidig), isættelse af tårevejsplugs eller kirurgisk lukning af tåreveje på grund af tørre øjne, lubrikerende øjendråber, operation af cikatricielle øjenlågsforhold, operation for grå stær, skeleoperation, prisme- eller filterbriller, synsrehabilitering, anti-VEGF injektioner, immunsupprimerende behandling af uveit/retinopati, fjernelse af øje, opfølgende behandling og henvisning til protesemager	Primært praktiserende øjnelæger, men også primærafdeling
Specialiseret neuroonkologisk genoptræning til patienter med CNS lymfom	Hæmatologisk afdeling X	Patienter med Lymfeknude kræft i CNS	Specialiseret tilbud til genoptræning af såvel de fysiske – som de kognitive skader der opstår i forbindelse med lymfom i CNS	Alle læger
Senfølgergruppe – ny, tværfaglig gruppe med læger, sygeplejersker og fysioterapeuter, som har til formål at udbrede viden og tilbyde samtaler om senfølger.	Hæmatologisk afdeling X, OUH	Alle patienter der har været eller er i et behandlingsforløb for hæmatologisk kræft på hæmatologisk afdeling	Information, samtaler og behandling af senfølger mhp. at opretholde så optimal livskvalitet som muligt og støtte til egenomsorg.	Alle
Kursus tilbud – ”Viden, støtte og samvær” til patienter og pårørende	Hæmatologiske afdeling, X	Alle patienter og pårørende, der er i eller har været i behandling for hæmatologisk kræft	3-dages kursus i grupper af 10-12 personer med information, undervisning og vejledning i de hyppigste problemstillinger	Alle

			forbundet til det at have kræft, herunder kostvejledning, information om sygdom, vejledning omkring seksualitet og undervisning i mindfulness.	
Information til alle patienter og pårørende omkring tiltag i afdelingen, herunder senfølger, via en velkomst bog – ”Patientens bog” og ”Pårørende bog”	Hæmatologisk afdeling X Alle nydiagnosticerede patienter og deres pårørende får disse folder.	Ikke aktuelt	Bogen gennemgås med patient og pårørende og danner afsæt for yderligere information til både patient og pårørende omkring behandlingsforløbet på hæmatologisk afdeling	Alle
Ambulante opfølgingskontroller indeholder samtaler om senfølger	Alle hæmatologiske patienter	Alle patienter der har en hæmatologisk sygdom og som går til efterkontrol i hæmatologisk ambulatorium	Samtaler ud fra patientens behov og ønsker med fokus på senfølger	Alle
Oversætte, validere og afprøve spørgeskemaet LEE Symptom Scale samt supplere dette med spørgsmål om gener ved genitalier.	Hæmatologisk afdeling X, Odense Universitetshospital og Rigshospitalet.	Patienter som har gennemgået allogen knoglemarvstransplantation.	Spørgeskemaet udfyldes forinden konsultationen. Der spørges ind til symptomer på senfølger. Svarene bruges herefter til samtale, forebyggelse og behandling af senfølger.	

Vejle Sygehus:

Senfølge/Kræftform	Hvor kan henvises til?	Hvilke patienter kan henvises?	Hvad består tilbuddet af?	Hvem kan henvide?
Senfølger (ikke specifik kræftform)	Onkologisk Ambulatoriums senfølgeklinik.	Patienter udenfor opfølgingsforløb med komplekse eller ubehandlede senfølger efter kræftbehandling eller hvor sammenhængen til tidligere kræftsygdom eller -behandling er uafklaret.	Tværfaglig vurdering af senfølger og evt. igangsætning af behandling	Egen læge eller andre sygehusafdelinger
Sexologiske problemstillinger efter kræft	Onkologisk Ambulatorium.		Rådgivning og samtale med kliniske sexologer	
Inkontinens og andre afføringsforstyrrelser efter behandling af rectum- og analcancer og andre kræftformer i bækkenet	Organ- og plastikkirurgisk Ambulatorium. Specialambulatorium med særligt kvalificeret speciallæge, samt sygeplejersker oplært i bl.a. irrigationsbehandling	Patienter med komplekse eller ubehandlede senfølger og/eller hvor sammenhængen til tidligere kræftsygdom eller kræftbehandling er uafklaret	Tværfaglig udredning og opfølgning af senfølger samt evt. igangsætning af behandling ved fysioterapeut med specialuddannelse indenfor inkontinens og/eller behandling ved specialuddannet sygeplejerske	Egen læge eller andre sygehusafdelinger
Inkontinensproblemstilling efter operation og/eller strålebehandling	Fysio- og Ergoterapi via Organ- og plastikkirurgisk Ambulatorium	Patienter med komplekse eller ubehandlede senfølger efter tidligere kræftsygdom	Tværfagligt samarbejde om senfølgerne samt evt. igangsætning af behandling ved fysioterapeut med specialuddannelse indenfor inkontinens	Sygehusafdelinger
Muskuloskeletale, kognitive eller træthedspøblemstillinger efter operation og/eller onkologisk behandling	Fysio- og Ergoterapi via onkologisk ambulatoriums senfølgeklinik	Patienter med komplekse eller ubehandlede senfølger efter tidligere kræftsygdom	Tværfagligt samarbejde om behandling af senfølgerne samt evt. igangsætning af behandling ved fysio-/ergoterapeut	Sygehusafdelinger
Lymfødeme efter kræftbehandling	Fysio- og Ergoterapi via onkologisk ambulatorium eller organ- og plastikkirurgisk ambulatorium	Patienter med lymfødeme	Lymfødemebehandling	Sygehusafdelinger

Sygehus Sønderjylland, Sønderborg:

Senfølge/Kræftform	Hvor kan henvises til?	Hvilke patienter kan henvises?	Hvad består tilbuddet af?	Hvem kan henvises?
Tarm-, bryst- og lungekræft	(Tilbuddet er under udvikling)	Patienter med senfølger efter onkologisk behandling af tarm-, bryst- og lungekræft	(Tilbuddet er under udvikling)	Egen læge eller andre sygehusafdelinger
Urologiske og gynækologiske kræftformer	Sexologisk Ambulatorium	Patienter med problemer relateret til seksualiteten, både psykisk og fysisk	Behandling, undersøgelse, samtaler, rådgivning og oplysning	Egen læge, jordemoder eller speciallæge

Sydvestjysk Sygehus, Esbjerg:

Senfølge/Kræftform	Hvor kan henvises til?	Hvilke patienter kan henvises?	Hvad består tilbuddet af?	Hvem kan henvise?
Sexologiske problemstillinger efter urologisk kræft	Sexologisk klinik, Urologisk Ambulatorium		1 speciallæge i urologi og 1 sygeplejerske, begge med master i sexologi	
Hjernetumorer	Ergoterapien	Patienter med kognitive problematikker	Test og evt. udarbejdelse af genoptræningsplan	Sygehusafdelinger
Hjernetumorer	Fysioterapien	Patienter med påvirket fysisk funktionsevne	Vurdering af fysisk funktionsevne og evt. udarbejdelse af genoptræningsplan	Sygehusafdelinger
Hoved-, hals-, svælgkræft	Ergoterapien	Patienter med dysphagi, lymfødem og ansigtsmimiske problematikker	Test, behandling og evt. udarbejdelse af genoptræningsplan	Sygehusafdelinger
Alle kræftformer	Fysioterapien	Patienter med lymfødem	Lymfødembehandling	Sygehusafdelinger
Gynækologiske og urologiske kræftformer	Fysioterapien	Patienter med smerter og inkontinens	Undersøgelse, behandling, instruktion, træning og evt. udarbejdelse af genoptræningsplan.	Sygehusafdelinger

REHPA:

Senfølge/Kræftform	Hvor kan henvises til?	Hvilke patienter kan henvises?	Hvad består tilbuddet af?	Hvem kan henvise?
<p>Patienter, som har eller har haft en kræftdiagnose og opfylder kriterierne for deltagelse.</p>	<p>Forskningsklinik REHPA – modtager patienter fra hele landet på gruppebaseret forløb.</p>	<p>Patienter med senfølger i form af fatigue, søvnproblemer, problemer relateret til seksualiteten, nedsat muskelkraft, sociale forhold, smerter, psykiske gener/lidelser og eksistentielle forhold.</p>	<p>Holdundervisning. Testning ved nedsat muskelkraft. Træningsprogram og træningsdagbog. Erfaringsudveksling. Individuel rådgivning af sygeplejerske, sexolog, læge, fysioterapeut eller socialrådgiver. Samtaler ved præst eller psykolog. Yoga/mindfulness.</p>	<p>Egen læge eller behandlende læge.</p>